

۲۹۴- آیا اغواء خدا درباره شیطان قبل از صدور گناهان از طرف او بود؟!

پرسش: با سلام شیطان قبل از اغواء چه گناهی کرده بود که اغوایش مجازاتی باشد نه ابتدائی؟

پاسخ: این سؤال دیدگاهی است درباره سؤال- ۱۷۵ و پاسخ آن بطوریکه نویسنده محترم سؤال به آن اشاره کرده است! سؤال مورد نظر و عنوان آن به صورت ذیل بود:

175- آیا خداوند شیطان را گمراه کرد؟!

سؤال: خواهشمندیم توضیح بفرمائید منظور شیطان از اینکه مدعی است خداوند او را گمراه کرده است چیست؟! برای این سؤال پاسخی نوشته شد که ابتدای آن بصورت ذیل است:

این موضوع یعنی «غوایت» شیطان محل بحث و گفتگوی زیادی بین مفسران قرآن است. ظاهراً مراد از «غوایت» شیطان خروج او از طریق سعادت یعنی اخراج او از مقامی است که در آن قرار داشت و هبوط او به زمین است. اما اخراج شیطان از مقامی که در آن قرار داشت ظلمی درباره او نیست چون آن مقامی که شیطان در آن قرار داشت یعنی مقام ملائکه مقام عصیان و گناه و سرکشی و نافرمانی نبود، بلکه مقام عبودیت خالص و اطاعت کامل از فرمان‌های پروردگار عالمیان بود. که ابلیس از آن مقام تخطی کرد و شایستگی حضور در آنجا را از دست داد فلذا خدای حکیم به او دستور خروج از آن مقام و هبوط به زندگی زمینی را داد! ابلیس هم اخراج از آن مقام را «اغواء» نامیده و البته اشکالی ندارد که اخراج او از آن مقام «اغواء» نامیده شود.

اما بحث سر این موضوع است که آیا اخراج ابلیس از مقامی که در آن قرار داشت که اغواء نامیده شده، اراده ابتدائی خدای عزیز حکیم بوده یا نتیجه رفتار خود ابلیس؟ در جواب این سؤال عرض می‌کنیم که اخراج ابلیس نتیجه رفتار خود او بود و مجازاتی بود که به رفتار او ارتباط داشت و از آن نشأت گرفت. یعنی ظلمی به او نشد و بی جهت و بدون حکمت از آن مقام اخراج نشد.

اما در دیدگاهی که فرستاده شده آمده است که شیطان قبل از اغواء چه گناهی کرده بود؟ در پاسخ عرض می‌کنیم که گناه اصلی او همان نافرمانی در برابر پروردگار عالمیان و خروج از فضای عبودیت و اطاعت از او بود. یعنی عامل اخراج ابلیس همان سرکشی و خودداری از اجرای فرمان خداوند و سجده برای آدم بود. اما گناهان دیگر او یعنی فریب دادن انسان‌ها و دعوت آنها به سوی گناهان و نافرمانی خداوند، مجازات‌های دیگری خواهد داشت و خدای عزیز حکیم او را وارد جهنم خواهد کرد و مجازات گناهان او در جهنم خواهد بود.

ضمناً لازم به تذکر است که مجازات اولیه «ابلیس»- که در اثر تمرّد از فرمان خدا تبدیل به «شیطان» شد- از نوع مجازات‌های متداول بین انسان‌ها و به آن معنا نمی‌باشد! و بطور کلی مجازات‌های خدای سبحان نوع خاصی از مجازات‌ها می‌باشد و مجموعاً نتایج اعمال مخلوقات او محسوب می‌شود نه از نوع مجازات‌های قراردادی بین انسان‌ها و ما قبلاً در بعضی از مقالات توضیحات لازم در این زمینه یعنی نوع پاداش‌ها و مجازات‌های خداوند را ذکر کرده ایم از جمله مقالات:

66- حقیقت عذاب‌های خداوند یا عذاب‌های اخروی چیست؟

112- حقیقت گناه چیست و چرا انسان‌ها میل به گناه دارند؟

این مقالات در بخش پرسش و پاسخ قرار دارد و مقالات دیگری هم در این زمینه که از بررسی عناوین مقالات در همان بخش می‌شود آنها را ملاحظه کرد.

الیاس کلانتری

1398/11/13